

KUUSTBON

Organ för svenskarna i Estland.

Ny grundlag — demokratisk grundlag.

Den nya grundlagen en kompromiss av 1920 och 1933 års grundlag.

Nationalförsamlingens andra kammare sammanträdde i tisdags för att ännu en gång genomse och mottaga det nya grundlagsförslaget. Därvid redogjorde motionären A. Anderkopp för arbetet, som försiggått kring den nya författningen, och yttrade bl. a. följande, som här i korthet återgives:

Estlands väg — demokratiens väg.

Landet har genomlevt en grundlagskris. Det är svårt att hitta ett annat folk, som under fem år ha varit med om fyra folkomröstningar i författningsfrågan. Faktum är också, att vi under en lång tid levat under två grundlagar. Den nya författningen måste föra oss fram till två stora mål. För det första måste grundlagen garantera styrande personer och institutioner tillräckliga möjligheter att styra landet och för det andra måste grundförfattningen vara sådan, att flertalet av landets befolkning godkänner den. Vid utarbetandet av en ny grundförfattning måste man söka sig fram på gamla förut beprövade vägar. I den år 1920 utarbetade och mottagna grundförfattningen erhöll riksdagen för stor makt. Den senare — 1933 års — gav åter all makt åt riksäldsten. I hans händer låg medborgarens väl och ve, liv och egendom. Jämvikten ifråga om makten saknades. Nu är det nationalförsamlingens uppgift att jämka i maktfrågan.

I kulturellt hänseende har världen gått fram med jättesteg. Varje kultur skapar individer, och människan får icke likriktas till något "politiskt djur." Det demokratiska tänkesättet måste åter komma till makten och denna utveckling och riktning böra vi taga i betraktande när vår nya grundförfattning mottages. Vi måste finna en kompromiss mellan 1920 och 1933 års grundlagar. Vi äro för unga för att komma med ett fullständigt nytt och säreget förslag. Beprövade och erfarna statsmän ha yttrat sig att demokratiens skall skyddas mot sig själv. En fullständig frihet kan inte givas. Det kan komma tillfällen i ett lands historia då demokratiens begraver sig själv, vilket vi haft tillfälle genomleva. En demokratisk grundförfattning hindrar oss icke att vara och bli nationella men vi få icke överskrida de gränser och riktlinjer, som vi själva uppställde under tiden vi tillhörde minoriteten i landet.

Om man jämför den nyss utarbetade grundförfattningen med det av riksäldsten utarbetade förslaget, så har nationalförsamlingen gjort stora och betydande förändringar. Lagförslaget hade 140 paragrafer. Över hälften av dem äro ändrade och ha fått en helt annan form. Betraktar man kapitlet om medborgarens rättigheter finna vi att betydande ändringar gjorts i lagförslaget. Jäm-

föra vi nu grundförfattningen med det ursprungliga lagförslaget finna vi att riksäldstens makt har minskats betydligt, och hans ställning kommer att bli lik en representants för folket. Sättet hur riksäldsten skall väljas är en fråga, som ännu noga bör övervägas. Grundförfattningen får ej innehålla paragrafer vilka lämna möjlighet till olika tydningar. Nationalförsamlingen har lämnat regeringen stor självständighet — regeringen skall leda parlamentet, inte parlamentet regeringen. — Så lydte motionärens yttrande i andra kammaren. Härvid är dock att erinra om, att det finns en hel del paragrafer där första och andra kammarens meningar gå isär och att det slutliga avgörandet försiggår vid gemensamt sammanträde. Då nu första kammaren numerärt är dubbelt så stor som andra, är det icke omöjligt att en hel del frågor vid det slutliga avgörandet ännu komma att få en annan riktning.

Undervattensbåten "Lembit" hemma.

Anlöpte krigshamnen i Tallinn på fredag.

Den andra av de två undervattensbåtar som Estlands krigsministerium beställt i England har nu nått hemlandet. U-båten "Lembit" har redan ett par dagar kryssat i de estniska farvattnen, men kom först på fredagmorgon i närheten av Tallinn där minkryssaren "Sulev" och systerbåten "Kalev" gick den till mötes.

SKRIVTÄVLAN.

Den i Kustbon Nr. 13 utlysta skrivtävlsans sista bidrag inflyta i dagens nummer. Av ett förbiseende ha tävlingsbidragen i Kustbon Nr. 18 inte erhållit något nummer, varför vi nu numrera dem. Skrivt. 3 Ett midsommarnattsminne, 4 Våren och sommaren, 5 Hemmet, 6 Våren, 7 Vinter och våren.

Nu är att hoppas att lärarna snart nog ville komma med förslag om prisens fördelning.

Samtidigt tacka vi alla skolbarnen för alla bidrag, och som en tröst till dem vilkas bidrag inte kommit in få vi säga, att det lyckas kanske bättre en annan gång.

Red.

Skrivt. 8.

En sommardag i skogen.

Var i all världen är det så roligt som i skogen om sommaren. Man kan tröttna på att leka på gården och att läsa roliga böcker. Men inte blir man trött på skogen. Skogen är så stor och rik. Den lockar en på strövtåg in i sina dunkla gömmor. Och när man har strövat sig trött bland buskar och snår, hur härligt är det inte då att ligga stilla på mossan och lyssna till skogens röster!

Alldeles bakom trädgården ligger björkdungen. Så fin och vacker den var om våren, när slutningarna voro översållade med blåsippor och björkarna hade ljusgröna blad.

Barnen klappa de vita björkstammarna. Och visst kände björkarna, att barnen höllo av dem.

Björkar och granar och alla träd i skogen visste, att barnen voro deras vänner. Björkarna logo mot dem, och granarna sträckte beskyddande sina grenar över dem, och alla träden viskade och susade så, som de viska och susa endast för de människobarn, som förstå hålla av dem. Björkarnas sus är skämtsamt, men i granarnas höres en ton av allvar.

Ju djupare man går i skogen desto allvarligare är suset. Ja, vackert så oändligt vackert susar det djupast inne för de lyssnande människobarnen.

**Kom ihåg Kulturfondens
sparbössa!**

Skrivt. 9.

En vårsöndag.

Skymningen håller på att fly. I öster skiftar himlen i rött och orange blandat med gult.

Några molnstrimmor dra sina ljusgråa streck, över det annars molnfria himlavalvet. Snart synes solens gyllene klot sakta stiga opp över horisonten. Vid solens första strålar vakna fåglarna och börja sjunga. Även blommorna räta på sig och öppna sina kalkar.

Det nästan hörs hur trädknopparna svälla. Allt i naturen lovsjunger den store Skaparen.

Men plötsligt blir allt tyst.

Några klingande melodiska toner tränga sig dallrande genom rymden. Varifrån komma de? Jo, det är kyrkklockans klang, som alla så andäktigt lyssna efter.

Skaror av kyrkfolk tåga nu till den gamla fädernekyrkan.

Återigen hörs klockklängen och gudstjänsten börjar. Alla stämma in i de välkända sångerna och lyssna sedan andäktigt till Guds ord.

Ett par timmar ha gått och gudstjänsten är avslutad. Kyrkfolket strömmar ut, var och en mot sitt hem. Solen skiner fortfarande och vinden far lekande över åkrar och ängar. Några ljusa lätta moln sväva sakta uppe i rymden.

Då och då höras glada drillar från fågelskarorna.

Men snart kommer kvällen. Fåglarna samlas i flockar och sjunga ut sitt "godnatt" över hela naturen.

Blommorna böja sina huvud i aftonbön och insekternas surrande upphör.

Solen har sjunkit ned bakom horisonten. Alla både människor och djur gå till vila.

Och så har åter en vilodag gått tillända, för att efterträdas av sex nya arbetsdagar.

Ärade prenumeranter uppmanas vänligen insända prenumerationsavgifterna på Kustbon för andra halvåret, ävensom de ännu obetalta avgifterna för första halvåret.

Red.

Regelbunden Atlantflygning.

En historisk märkesdag.

Den 5 juli startade från Irland brittiska imperiets flygförbunds jätteflygplan för försöksflygning över Atlanten till Newfoundland. Samtidigt startade från Newfoundland Pan-Amerika flyglinjers hydroplan för att flyga till Irland. Det är förspelet till en reguljär flygförbindelse mellan Europa och Amerika.

En historisk flygdag.

Innan ännu ekot av de ryska polarflygarnas bedrift hunnit lägga sig, inlöper budskapet om en ny flyghistorisk händelse, den dubbla starten för det reguljära Atlantflyget. Engelsmännen och amerikanerna ha var från sin kust låtit sina jätteflygbåtar tillryggalägga den eftersträvade oceandistansen, och det har skett på ett sätt, som inte gärna kunde vara mera perfekt. Vad som framför allt imponerar i de utförda prestationerna, är den även i vår högmekaniserade tid sällsynta precisionen. De fullastade luftfarkosterna ha hållit en urverksmässig fart och plöjt fram genom den fruktade Atlantatmosfären utan några som helst störningar. Det är den ojämförligt märkligaste tilldragelsen hittills i de transoceaniska flygningarnas historia.

Den skenbart så enkelt genomförda dubbelflygningen verkar samtidigt som en demonstration av luftfartens möjligheter. Den utspelas dock endast tio år efter Charles Lindberghs pionjärflygning, och den tycks liksom vilja understryka att den planerade kappflygningen skulle varit onödig, så långt som flygtekniken hunnit. Utan risk kan man spå, att det kommande decenniet skall medföra ännu större omvälvningar i tids- och avståndsbegreppen. Det gäller för var nation, stor som liten, att snabbt inregistrera och ta lärdom av denna utvecklings alla faser.

Rektor Söderbäck i Haapsalu.

Förre rektorn vid Birkas folkhögskola Per Söderbäck med familj anlände för en vecka sedan till Haapsalu, där de komma att vistas ungefär en månad. Det är med glädje vi konstatera att de rikssvenskar, som en gång arbetat bland oss härute, då och då besöka svenskbygden. Nu få vi hoppas att vid någon fest på Birkas eller något annat tillfälle få se rektor Söderbäck bland oss och eventuellt höra ett föredrag av honom.

Prosten Hj. Pöhl till England.

Prosten Hj. Pöhl från Vormsö avreste i fredags till England. Han kommer där att som estniska kyrkans representant delta i andra ekumeniska kyrkokongressen i Oxford, och som ledare för den Engelska sjömansmissionen i Estland besöka missionens högkvarter och dryfta frågor som beröra sjömansmissionsverksamheten i Estland. Prosten Pöhl återkommer någon gång i slutet av nästa vecka.

Professor Karling stannar i Tartu.

Professorn i konsthistoria vid universitetet i Tartu fil. dr. Sten Karling har fått ytterligare förordnande på fem år som ordinarie professor, räknat från 1 januari 1938.

Nya kommunalordföranden i svenskbygden.

Enligt den nya kommunallag, som utkommit, måste kommunerna sedan lagen trätt i kraft inkomma med anhållan till länsstyrelsen om stadfästade av de gamla kommunalordförandena. Det har därvid visat sig, att några av de av kommunerna föreslagna gamla kandidaterna ej blivit godkända. Till kommunalordförande på Vormsö har länsstyrelsen utnämnt J. Landman från Fällarna i stäl-

K v ä l l.

Med tysta fjät gå stjärnorna på pällen
och farans krona susar över stupen,
dess viskning går utöver mörka djupen;
en längtans sack förtonar uti kvällen.

Nyss syntes aftonsolen koppargjuten
sin sista stråle sända över fjällen.
Nu lägrar skymningen sig tyst kring fjällen:
en dag ånyo är tilländalupen.

Uti det höga stjärneljusen brinna
och tankar födas, slockna och försvinna
vid svallet utav havets svala våg.

Jag hör i fjärran nattens lockton kalla
och ser en himlens ljusa stjärna falla
och svinna uti böljors dunkla tåg.

H. L.

Sommarfest

Birkasvännerna hålla sin sedvanliga sommarfest på Birkas folkhögskola söndagen den 25 juli kl. 1 på dagen.

Omväxlande program.

Alla hjärtligt välkomna.

Styrelsen.

let för A. Kornblom från Borby, som blev vice ordf. I Paschleps kommun på Nuckö hade kommunalrådet till ordf. valt V. Sedman, vilken dock icke blev stadfäst. I stället utnämndes A. Laving samt till vice ordförande K. Österman. Enligt lagen måste kommunalordföranden fullständigt behärska estniska språket.

U-båt torpederar engelsk ångare.

Brittiska kryssaren Penelope spanar f. n. efter besättningen på ett brittiskt fartyg, som blivit torpederat i Medelhavet.

Spaningarna igångsattes, sedan man genom förmedling av de spanska myndigheterna i Barcelona erhållit ett budskap, som lär ha påträffats i en liten livbåt och som löd:

“Vi driva i en öppen båt efter att ha blivit torpederade av en u-båt av okänd nationalitet. 50 sjömil utanför Barcelona. Kaptenen är död. Vi ha inga åror. Sänd snar hjälp.”

Papperet var undertecknat “Rob John.” Namnet på det fartyg livbåten tillhört var oläsligt.

Moskva-Volga kanalen blir klar 15 juli.

Folkkommisariernas råd och kommunistiska partiets centrala exekutivkommitté hava godkänt regeringskommissionens rapport över kanalbygget Moskva—Volga och anse att kanalen är färdig för trafik. Den kommer att bli invigt för passagerar- och godstrafik den 15 juli.

Stalin sjuk.

Sunday Referee meddelar: Stalins hälsa har åter försämrats. Från Wien har den kände hjärtspecialisten prof. Hans Eppinger igen blivit kallad till Kremel i Moskva.

Mrs Earhardts tragiska öde.

Förhoppningarna om att återfinna henne äro mycket små.

(FNB) Spaningarna efter jordenruntflygaren mrs. Earhardt fortsättas alltjämt. Man anser emellertid att det kan finnas något hopp om att påträffa de försvunne i livet, endast om de befinna sig på fast mark, på någon ö eller på något skär. Slagskeppet Colorado är på väg mot Winslow Bank norr om Phoenixöarna. Brittiska lastångaren Moorby har emellertid givit upp spaningarna och fortsatt sin resa.

Idrottstävling

hölls i Sutlep 4 juli med deltagare från Sutlep-Klottorp och Nuckö. Tävligen var att betrakta som ett prov före den större kraftmätningen mellan Nuckö, Sutlep och Rikull, vilken skall äga rum 18 juli på Birkas. De bästa resultaten blevo:

100 m: 1. E. Granberg 12.5 sek.; 2. Hj. Adelman; 3. A. Tomsson.

Höjdhopp: 1. A. Pöhl 1.50 m; 2. Hj. Adelman 1.50; 3. A. Isberg 1.45.

Längdhopp: 1. A. Pöhl 5.36 m; 2. O. Mitman 5.13. 3. Hj. Adelman 5.10.

400 m: 1. Hj. Adelman 62 sek.; 2. E. Granberg; 3. A. Amberman.

Diskus: 1. E. Stenman 26.81; m; 2. O. Mitman; 3. A. Brandt.

Kula: 1. O. Mitman, 10.92 m; 2. A. Zeisig; 3. V. Blees.

Spjut: 1. Treier 37.44 m; 2. Hj. Adelman; 3. A. Brandt.

1500 m: A. Pöhl 4.42 min.

4 × 100 m stafett vann Sutlep lag.

Man lade märke till den stora osäkerheten hos de tävlande. Sålunda kunde det hända, att en karl, som är god för 12 m i kula, ej når 11 m under tävling eller att en höjdhoppare är övertygad om att stanna på 1.35 m men i alla fall klarar 1.50. I stafett kommer under en avsevärd tid framåt nog det lag att segra, vilket kan växla, om också laget saknar goda löpare.

Av ledaren fordras att kunna ta saken från den soliga sidan, annars våga sig de mindre förmågorna inte fram; men just dessa ska fram — så många som möjligt. När se'n pojkarna hunnit bli varma i kläderna, så regnar det efteranmälningar till de olika grenarna: "Sätt opp mej... och mej!" Man kan vara lugn för, att varje pojke med en frisk kropp har lust för åtminstone något slag av kroppsövningar.

V. A.

✧ Världen runt. ✧

Hubert Wilkins har kommit till Ålesund i Norge för att hyra fartyget Wyatt Earp för en sydpolsexpedition. Han ämnar bl. a. leta upp den sydligaste levande fiskarten.

✧

Högsta arabiska kommittén i Jerusalem uppmanar i ett upprop araberna i Palestina till enighet för att vara kommande händelser vuxna. Palestinakommissionens betänkande publiceras i dag.

✧

Flera häktningar ha gjorts i Lissabon efter attentatet mot konseljpresident Salazar. En del utlänningar övervakas noga.

✧

Antalet dödsoffer vid firandet av Independence Day i USA har nu stigit till 563, det mesta på 8 år. I Newyork ha 845 personer skadats av fyrverkeripjäser.

✧

Tyska pansarskeppet Admiral Graf Spee anlände på tisdagen till Gibraltar för att hämta de sårade från pansarskeppet Deutschland, vilka legat på marinlasarettet.

✧

Myndigheterna i Bilbao ha vänt sig till engelska regeringen för att få tillbaka 4.000 barn, som förts till England.

✧

Prins Carl J:or blev vid sitt bröllop på tisdagen belgisk prins, och hans brud prinsessa.

✧

Hittillsvarande brittiske ministern i Riga, Tallinn och Kausas, sir Edmund Monson, har utnämnts till minister i Stockholm efter Palairet, som förflyttas till Wien.

A.-B. LYCKES SÖNER

Fiskebäckskil,

Konservfabrik för inläggning av finare aniovis och sillkonserver. Tel. 15.

Olofströms

Rostfria Kokkärl

rekommenderas.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red
A. Stahl.
N. Blees.
A. Aspelin.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:—

FENIX

Föreningsgat. 7.

DRUVAN

Engelbrektsgat. 5

Gå till den av dessa restauranger som är Eder närmast då Ni vistas i

MALMÖ

Intima och hemtrevliga lokaler.

Omtyckta klubbbrum.

Direktion: Aktieholaget Malmörestauranger.

Herdina Lindebergs eftr.

Inneh.: Anna Sultán

Stora Torget 3. **Linköping** Tel. 178
1:sta kl. Konditoriserivering: Choklad,
Konfekt, Bakelser och Småbröd.

Prima PORTLAND CEMENT

från

A/B Gullhögens Bruk, Skövde.

Bästa drivkraft för fartyg

av alla slag är

Marin- **J. M.** June-
motorn Munktel

A.-B. JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK

el 197, 8 7 — JÖNKÖPING — Telegr. Moto.

E. W. JUST

Blekeri-Färgeri-Merserisation

Tel. 1 48 BORÅS 21 48

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23

Randsydda skodon, Mans- och Gos s
kodon. Slitstarka. Goda passformer.

Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas
i alla välsorterade affärer.

A.-B. GESTRIKLANDS YLLEFABRIK

JÄRBO

FILTAR VADMAL SPORTTYGER